

**Освітня програма
Черкаської гімназії № 31
(I ступеня)
4-х класів
на 2020-2021 н.р.**

Тип навчального закладу, кількість 4 класів та учнів, що навчаються

Тип навчального закладу: заклад освіти I ступеня

Кількість 4-х класів : 4 класи

Кількість учнів II ступеня: 135 учнів

Загальні положення освітньої програми закладу загальної середньої освіти I ступеня

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 для 4-х класів I ступеня (початкова школа, що забезпечує початкову освіту) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти», Постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2017 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», Концепції Нової української школи, розпоряджень Кабінету Міністрів України №988-р від 14.12.2016 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», №903-р від 13.12.2017 «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», наказу МОН України №268 від 21.03.2018 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти» зі змінами в наказі № 1272 від 08.10.2019 року; наказів МОН України № 1461 від 27.12.2018 « Про затвердження Типових освітніх та навчальних програм для 3-х класів закладів загальної середньої освіти» зі змінами в наказі № 1273 від 08.10.2019 та №407 від 20.04.2018 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня» (для 2-4 класів), інших нормативно-правових актів і розпорядчих документів

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) окреслює рекомендовані Міністерством освіти та науки України підходи до планування й організації Черкаською гімназією № 31 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями 4 класів обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт) та Типових освітніх програм початкової освіти.

Освітня програма *початкової освіти* складена на основі Державного стандарту початкової освіти та Типових освітніх програм початкової освіти:

- для 4 класів - Типова освітня програма початкової освіти (4 класи), затверджена наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.04.2018 №407.

Освітня програма для 4 класів визначає окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом початкової освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання*, визначених Державним стандартом початкової освіти та визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та *очікувані результати навчання* здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 4-х класів закладів загальної середньої освіти I ступеню складає для 4-х класів – 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Черкаської гімназії № 31 I ступеня (Додаток 1).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру I ступеню освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани початкової школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову, де передбачені години на вивчення окремих предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття, консультації.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- запровадження курсів за вибором, що розширюють світоглядне спрямування (у 4-х класах – курси «Моя щаслива планета», «Розвиток творчих здібностей», «Основи гуманістичної моралі», «Логіка», «Поетика», «Читаємо, розуміємо, говоримо»);

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, наявної матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових.

Особливості організації навчально-виховного процесу:

- мова навчання – **українська;**
- режим навчання – **п'ятиденний;**

- тривалість уроків у початковій школі, відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту», становить у 4 класах – 40 хвилин;
- тривалість перерв відповідно до чинного Положення про загальноосвітній навчальний заклад (постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 778).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Оцінювання навчальних досягнень учнів 4-х класів здійснюється відповідно до Орієнтовних вимог до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 19.08.2016 № 1009 «Про орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів (англійська мова, інформатика) здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128.

Для учнів 4-х класів створена група продовженого дня, з часом перебування дітей на групі 3 години. Робота групи продовженого дня організована відповідно до чинного Положення про групу продовженого дня загальноосвітнього навчального закладу (постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2009 року № 1121).

Перелік освітніх галузей для 4-х класів

Освітня галузь "Мови і літератури" викладається через окремі предмети "Українська мова (мова і читання)", "Іноземна мова".

Освітні галузі "Математика", "Природознавство" реалізуються через однойменні окремі предмети, відповідно – "Математика", "Природознавство".

Освітня галузь "Суспільствознавство" реалізується предметом "Я у світі" у 3-4-х класах.

Освітня галузь "Здоров'я і фізична культура" реалізується окремими предметами "Основи здоров'я" та "Фізична культура".

Освітня галузь "Технології" реалізується через окремі предмети "Трудове навчання" та "Інформатика".

Освітня галузь "Мистецтво" реалізується окремими предметами «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

Для формування сталого, екологічного стилю повсякденного життя у домашньому господарстві, школі та місцевій громаді гімназія продовжує впроваджувати у 4-х класах уроки для сталого розвитку «Моя щаслива планета» по 0,5 години на тиждень, для навчання дітей правилам і законам мислення, формування вміння порівнювати, аналізувати, узагальнювати, робити умовиводи, розвивати творчі здібності учнів, для надання можливостей учням школи підготувати себе до сприймання основ наук у основній та старшій школі в 4-х класах вводиться по 1 години курсу за вибором «Розвиток творчих здібностей», «Поетика» та по 0,5 години курсу за вибором «Основи гуманістичної моралі»

**Навчальний план
початкової школи для 4 класів з українською мовою навчання на
2020-2021 навчальний рік**

(додаток 1 до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.04.2018 №407)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Класи	
		4-А,Б,В класи	4-Г клас
Мови і літератури (мовний і літературний компонент)	Українська мова	7	7
	Англійська мова	2	2
Математика	Математика	4	4
Природознавство	Природознавство	2	2
Суспільствознавство	Я у світі	1	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Технології	Трудове навчання	1	1
	Інформатика	1	1
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1
	Фізична культура	3	3
Усього (без фізкультури)		21	21
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2
	Математика. «Розвиток творчих здібностей»	0,5	-
	Етика. Основи гуманістичної моралі	0,5	0,5
	Українська мова	1	1

	«Поетика»		
	Екологія. Стійкий розвиток «Моя щаслива планета»	-	0,5
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня		23	23
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складової, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу класів на групи)		26	26

Директор Черкаської гімназії № 31

В.М.Пивоваров

Додаток 2
до Освітньої програми Черкаської
гімназії № 31 Черкаської міської
ради Черкаської області загальної
середньої освіти I ступеня
(початкова освіта) на 2020/2021
навчальний рік

**Перелік навчальних програм
для учнів загальної середньої освіти I ступеня (4 клас)
(затверджені наказом МОН від 29.05.2015 № 584)**

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
2.	Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класів
3.	Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи
4.	Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
5.	Мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
6.	Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
7.	Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
8.	Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
9.	Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
10.	Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
11.	Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи
12.	Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи
13.	Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів, окреслених Типовими освітніми програмами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

ВИМОГИ ДО ОСІБ, ЯКІ МОЖУТЬ РОЗПОЧИНАТИ ЗДОБУТТЯ ПОЧАТКОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, (очні та дистанційні), екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.